

Сучасні інформаційні системи в готельно-ресторанному бізнесі

*Сусіденко Валентин Трохимович¹, Гуштан Тетяна Вікторівна²,
Каганець-Гаврилко Леся Петрівна³, Вакула Іван⁴*

Опубліковано	Секція	УДК
30.03.2025	Економіка	640.4:004.738.5

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15306137>

Анотація. У статті здійснено теоретико-аналітичне осмислення цифрової трансформації готельно-ресторанного бізнесу в Україні з урахуванням сучасних викликів та перспектив повоєнного відновлення. На основі системного підходу обґрунтовано, що інформаційні системи у сфері HoReCa не є лише технічним доповненням до бізнес-процесів, а виступають стратегічним чинником адаптації, зростання та конкурентоспроможності галузі в умовах цифрової економіки. Розкрито онтологію цифрової присутності підприємств гостинності, що формує нову модель економічної суб'єктності, побудовану на управлінській прозорості, динамічності сервісу та аналітичному управлінні.

У контексті воєнних загроз, деструкції споживчого ринку та регіональної дезінтеграції особливої ваги набуває потреба у формуванні гнучкої інформаційної інфраструктури, яка б забезпечувала оперативність управлінських рішень, персоніфікацію взаємодії з клієнтом, кібербезпеку та інтеграцію з державними електронними сервісами. Визначено, що успішна цифровізація галузі можлива лише за умови узгодженості технічних рішень, нормативно-правового середовища, кадрової політики та освітнього забезпечення.

Проведено порівняльний аналіз європейських практик цифрової трансформації HoReCa-сектору (на прикладі Польщі, Італії, Естонії, Німеччини, Франції), що дозволив ідентифікувати релевантні інституційні механізми, технологічні рішення та підходи до інтеграції, придатні для адаптації в українських реаліях. Обґрунтовано аналітичні орієнтири для економічної політики цифровізації сфери гостинності, зокрема щодо формування публічно-приватного партнерства, цифрової грамотності працівників, стимулювання інновацій та інфраструктурної модернізації.

Узагальнено, що готельно-ресторанний бізнес, будучи однією з найбільш динамічних і репутаційно чутливих галузей, здатен виступати провідником цифрової модернізації сервісної економіки України, закладаючи основи не лише технологічного, а й соціально-економічного відновлення країни в поствоєнний період.

¹ Сусіденко Валентин Трохимович, д.е.н., професор кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі, Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ, <https://orcid.org/0000-0002-4839-3267>

² Гуштан Тетяна Вікторівна, д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі, Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ, <https://orcid.org/0000-0002-0299-0437>

³ Каганець-Гаврилко Леся Петрівна, доктор філософії, викладач кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі, Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ, <https://orcid.org/0000-0002-2800-1465>

⁴ Вакула Іван, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Ключові слова: цифровізація, інформаційні системи, готельно-ресторанний бізнес, HoReCa, економічна політика, повоєнне відновлення.

Modern information systems in the hotel and restaurant business

Abstract. The article presents a theoretical and analytical exploration of the digital transformation of the hotel and restaurant business in Ukraine, taking into account current challenges and the prospects of post-war recovery. Based on a systemic approach, it is substantiated that information systems in the HoReCa sector are not merely technical additions to business processes, but act as strategic drivers of adaptation, growth, and competitiveness in the context of a digital economy. The study reveals the ontology of digital presence in the hospitality industry, which forms a new model of economic agency built upon managerial transparency, dynamic service delivery, and analytical decision-making.

Amid wartime threats, the destruction of consumer markets, and regional disintegration, the formation of a flexible information infrastructure gains particular importance. This infrastructure must ensure the promptness of managerial responses, personalized customer interaction, cybersecurity, and integration with state electronic services. The research determines that successful digitalization of the sector is possible only through the coordination of technological solutions, regulatory frameworks, workforce development, and educational support.

A comparative analysis of European practices of digital transformation in the HoReCa sector (based on the cases of Poland, Italy, Estonia, Germany, and France) is conducted, allowing for the identification of relevant institutional mechanisms, technological solutions, and integration approaches suitable for adaptation to the Ukrainian context. The article provides analytical guidelines for economic policy in the field of hospitality digitalization, focusing on public-private partnerships, digital literacy, innovation stimulation, and infrastructural modernization.

It is concluded that the hotel and restaurant business, as one of the most dynamic and reputation-sensitive sectors, is capable of becoming a driver of digital modernization within Ukraine's service economy, laying the foundation not only for technological advancement but also for socio-economic recovery in the post-war period.

Keywords: digitalization, information systems, hotel and restaurant business, HoReCa, economic policy, post-war recovery.

Вступ

У контексті стрімкої цифрової трансформації глобальної економіки та зростання ролі інформаційних технологій як рушія структурних змін, готельно-ресторанний бізнес зазнає глибоких перетворень, що виходять далеко за межі операційної автоматизації. Саме ця галузь, як одна з найбільш чутливих до змін у поведінці споживача, технологічних інновацій і геополітичної нестабільності, виявляє особливу потребу в адаптації до нових реалій через використання сучасних інформаційних систем. На тлі повномасштабної війни, розв'язаної рф, яка спричинила порушення логістичних ланцюгів, зменшення туристичних потоків і трансформацію ринку праці, цифровізація постає як чинник стійкості та відновлення економічної динаміки в секторі гостинності.

Питання впровадження інформаційних систем у готельно-ресторанному бізнесі набули значної уваги в науковій літературі, зокрема їх досліджували Альбещенко О., Бергхауер О., Вдовічена О., Гуменюк В., Горчак Р., Домище-Медяник А., Заячук О., Ільницька У., Казюка Н., Кампов Н., Каганець-Гаврилко Л., Канцур І., Коваленко Н., Корсак Р., Круль Г., Науменко Н., Оніщенко О., Паламарек К., Піюренко І., Пологовська Ю., Романюк Т., Семирга Л., Середа Н., Стегней М., Талапа С., Терещук Н., Фігуровська І., Фостолович В., Чепурда Г., Шиян Д., однак низка важливих аспектів досі лишається дискусійною або недостатньо вивченою. Серед них – системна оцінка впливу цифрових

платформ на трансформацію бізнес-моделі підприємств HoReCa в українських умовах, зокрема в контексті повоєнного відновлення, а також аналіз потенціалу інформаційних систем як механізмів підвищення адаптивності, конкурентоспроможності й прозорості діяльності у сфері послуг.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування ролі сучасних інформаційних систем як ключового чинника розвитку готельно-ресторанного бізнесу в умовах цифрової економіки та воєнно-повоєнного контексту України.

Для досягнення поставленої мети в дослідженні розглянуто онтологічні засади цифрової трансформації галузі HoReCa, проаналізовано структурні зміни в інфраструктурі управління підприємствами цієї сфери під впливом сучасних ІТ-рішень, здійснено компаративну оцінку європейського досвіду впровадження інформаційних систем та сформульовано аналітичні орієнтири для вдосконалення економічної політики цифровізації в сфері гостинності.

Результати

Сучасне економічне мислення дедалі частіше апелює до поняття «цифрової присутності» як до нового способу буття бізнесу в умовах глобалізованої інформаційної економіки, де фізична локальність втрачає свою визначальну роль, поступаючись місцем мережевій логіці функціонування [1]. У сфері готельно-ресторанного бізнесу, яка з огляду на свою сервісну природу історично була тісно прив'язана до просторового виміру, цифровізація поступово трансформує парадигму взаємодії з клієнтом, постачальником і регулятором, витворюючи нові механізми створення вартості.

У цьому контексті особливого значення набуває чітке теоретичне розмежування між базовими категоріями, які визначають сутність інформаційної системи як економічного явища. Йдеться не лише про технічний інструментарій, автоматизовані касові рішення, CRM-модулі чи системи бронювання, а передусім про інформаційну систему як синергетичну конструкцію, що охоплює структури збору, обробки, зберігання й інтерпретації даних, інтегровані в управлінську, маркетингову та аналітичну діяльність підприємства.

Зазначена системність передбачає існування багаторівневої архітекτονіки, у межах якої кожен інформаційний елемент виконує специфічну функцію – від підтримки щоденних операцій до забезпечення стратегічного аналізу на основі великих даних. Таким чином, інформаційна система у сфері HoReCa не зводиться до сукупності програмних рішень, а постає як складний соціотехнічний конструкт, що інтегрує цифрові алгоритми, управлінські процедури, інституційні норми й еволюцію очікувань клієнта.

У цьому сенсі цифрова присутність у сфері гостинності набуває онтологічної глибини: йдеться не про наявність інтернет-сайту чи мобільного застосунку, а про фундаментальну зміну логіки буття підприємства в цифровому світі, де дані стають основою стратегічного планування, а технології – посередником у кожному акті економічної взаємодії.

Розгляд таких підходів дозволяє перейти від інженерного розуміння інформаційної системи до її концептуального осмислення як провідного чинника економічної суб'єктності в цифрову добу, а отже – закласти підвалини для подальшого аналізу трансформаційних процесів у вітчизняному готельно-ресторанному бізнесі.

Цифрова модернізація вітчизняного готельно-ресторанного сектору, особливо загострена в умовах збройного конфлікту, набула не лише інтенсивного, а й багатовекторного характеру. Водночас ця трансформація не є лінійною - вона охоплює взаємопов'язані сфери управління, обслуговування, маркетингу, логістики та безпеки, змінюючи архітектуру бізнесу зсередини. Інформаційні системи не просто автоматизують окремі процеси, а формують нову логіку функціонування підприємств,

де домінують гнучкість, віддалене управління, персоніфіковані сервіси та прозора аналітика [2].

Суттєвим є те, що імплементація цифрових рішень відбувається в складному соціально-економічному середовищі, що перебуває під впливом як внутрішньої дезінтеграції через війну, так і зовнішнього вектора на європейську інтеграцію. У таких умовах підприємства HoReCa вимушені діяти в режимі постійного кризового реагування, одночасно закладаючи підвалини для майбутнього зростання. Універсального рецепту цифровізації не існує: окремі компанії роблять ставку на хмарні технології та мобільні застосунки, інші – на впровадження ERP-систем або платформ динамічного ціноутворення.

На тлі цих змін постає необхідність системного унаочнення ключових векторів цифрової трансформації, які визначають сучасну інфраструктуру готельно-ресторанного бізнесу України. На Рис. 1 наведено схему трансформацій цифрової інфраструктури HoReCa в умовах цифрової економіки та воєнно-післявоєнного контексту.

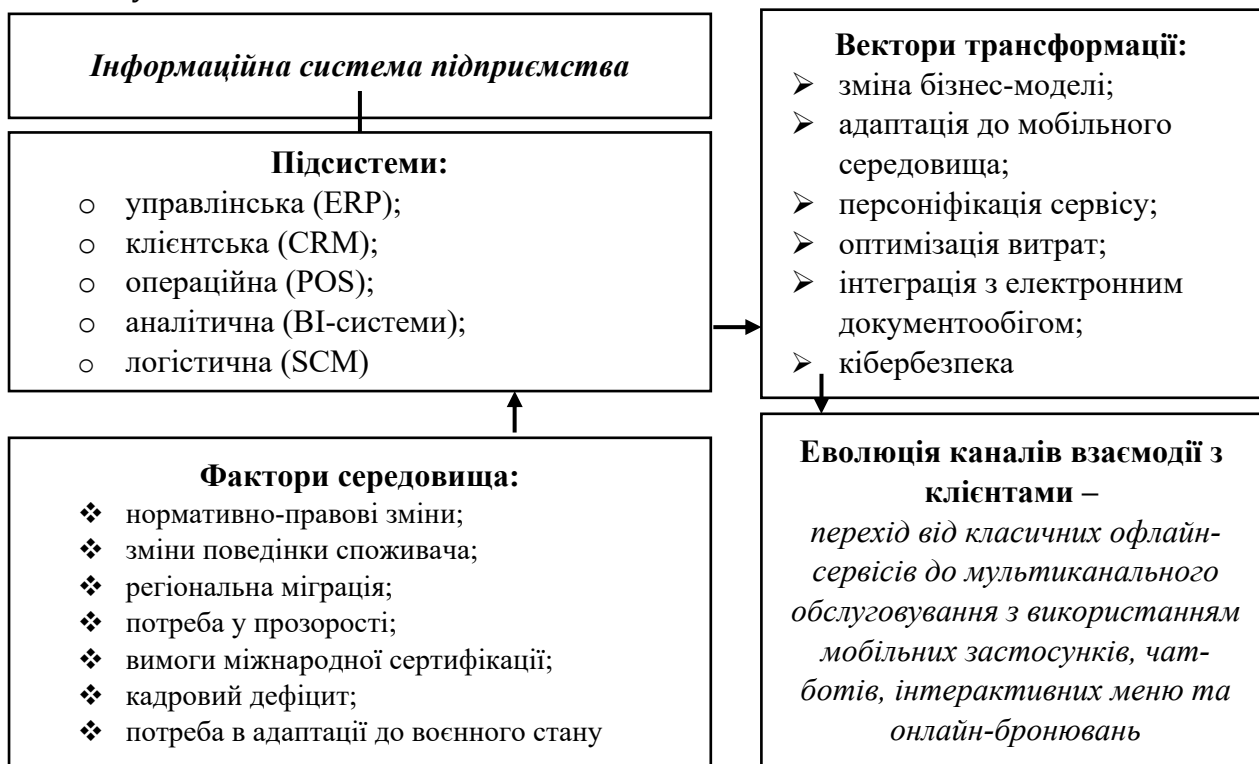

Рис. 1. Інформаційно-інфраструктурна трансформація готельно-ресторанного бізнесу: багаторівневий вимір адаптації

Наведена схема ілюструє, як під впливом гібридних викликів і технологічних можливостей формується нова цифрова екосистема готельно-ресторанного бізнесу, здатна забезпечити його адаптацію, виживання й розвиток.

У сучасному науковому дискурсі питання трансферу управлінських і технологічних моделей набуває особливої ваги, коли йдеться про сферу гостинності, яка за своєю суттю є чутливою до культурних, правових і економічних відмінностей. Водночас, аналіз європейського досвіду демонструє наявність узагальнюваних структурних підходів до цифровізації HoReCa, що можуть бути адаптовані з урахуванням українського контексту. Важливо не лише перейняти технічні рішення, а й досягнути інституційну логіку, що лежить в основі їхньої успішної імплементації.

У Таблиці 1 представлено аналітичну порівняльну характеристику ключових елементів цифрової трансформації готельно-ресторанної галузі в окремих європейських

країнах із зазначенням релевантних практик та потенціалу їхньої адаптації в українському контексті.

Таблиця 1

**Цифрова трансформація готельно-ресторанної сфери в країнах Європи:
досвід, інституції, практики**

Країна	Цифрові рішення у сфері HoReCa	Інституційна підтримка	Приклади підприємств / платформ	Потенціал для адаптації в Україні	для
Польща	Впровадження інтегрованих платформ обліку бронювань, модулів автоматизації закупівель, мобільних застосунків для персоналу; електронна звітність і фіскалізація в реальному часі.	Професійні об'єднання (наприклад, Польська асоціація готельєрів), державні програми фінансування цифровізації малого бізнесу, і дотації ЄС на цифрову інфраструктуру.	Мережа Orbis Hotels (Affiliated by Accor), платформа Hotres.pl, ресторани франшизи AmRest.	Високий зважаючи на подібну структуру ринку, регіональну близькість та спільні проблеми адаптації до європейських регламентів.	–
Італія	Використання хмарних CRM-систем для управління гостьовим досвідом, біометричних систем доступу, динамічного ціноутворення на основі штучного інтелекту.	Регіональні туристичні кластери, муніципальні програми підтримки цифрових інновацій у сфері туризму та гостинності.	Платформа Vertical Booking, готельна група NH Hotels, ресторанна мережа Eataly.	Середній потребує врахування культурних відмінностей сервісної моделі та рівня цифрової довіри користувачів.	–
Естонія	Повна цифрова інтеграція: онлайн-реєстрація бізнесу, електронна ідентифікація клієнтів, цифрові карти лояльності, автоматизовані кухні на основі IoT.	Стратегія e-Estonia, централізована цифрова інфраструктура, національний реєстр Residents, безперервна цифрова освіта.	Мережа Nordic Hotel Forum, застосунок My E-Guest, e-ресторан Restoran Farm.	Високий (у перспективі) – за умови синхронізації базових інформаційних інфраструктур в Україні з єдиними державними цифровими реєстрами.	–
Німеччина	ВІ-аналітика, інтеграція даних про поведінку	Партнерства з IT-кластерами, науково-дослідні	Ресторанна мережа Variano,	Вибірковий орієнтований переважно	– на

	споживачів, прогнозування попиту, автоматизоване управління постачанням, цифровий аудит НАССР.	програми університетів, підтримка стартапів у сфері foodtech, законодавчий акцент на кібербезпеці.	готелі Motel One, цифрова платформа openTable.de.	великі мережі з розгалуженою ІТ-інфраструктурою, але окремі технології придатні для імплементації у вітчизняний середній бізнес.
Франція	Системи безконтактної оплати, інтерактивні меню, AR/VR-рішення в туристичному обслуговуванні, автоматизовані кіоски замовлення в ресторанах швидкого харчування.	Стимулювання інновацій через пільгове оподаткування для стартапів, грантові програми для креативного бізнесу, регіональні акселератори.	Франшиза Brioché Dorée, готелі Accor, застосунки Zenchef, Lafourchette (частина TripAdvisor).	Середній – актуальний для урбанізованих територій України, особливо для бізнесів, орієнтованих на молодіжну та туристичну аудиторію.

Узагальнено авторами [6, 7, 9-16]

Узагальнення європейського досвіду дозволяє виокремити не лише технологічні рішення, що мають прикладне значення для України, а й інституційні передумови їх ефективного функціонування. Ключовим фактором успіху в усіх випадках постає комплексний підхід, який включає державну підтримку, цифрову грамотність персоналу, гнучкість регулювання та відкритість до публічно-приватного партнерства. Українському HoReCa-сектору необхідно орієнтуватися саме на такі моделі - із урахуванням воєнного контексту, регіональної специфіки та стратегій післякризової реконструкції.

У контексті повоєнного відновлення національної економіки та переосмислення стратегічних пріоритетів державного управління особливої ваги набуває формування економічної політики, що була б здатна інтегрувати цифровізацію як не тимчасовий засіб адаптації, а як довгостроковий вектор розвитку сфери послуг. Готельно-ресторанний бізнес як складова сектору HoReCa за своєю природою є індикатором стану споживчого ринку, відкритості країни до міжнародної взаємодії та динаміки малого й середнього підприємництва. Саме тому формування політик у цьому напрямі має виходити з аналітичного осмислення як глобальних трендів, так і локального досвіду цифрових перетворень.

Насамперед, слід визнати, що цифрові рішення в цій сфері потребують інституційного визнання та підтримки на всіх рівнях - від законодавчого до муніципального. Йдеться не лише про створення податкових або фінансових стимулів, а й про впровадження стандартів цифрової сумісності, які забезпечували б можливість масштабування рішень, їх інтегрованість із державними сервісами, інтеграцію в міжнародні системи сертифікації, контролю якості та безпеки. Реформування національної нормативно-правової бази у сфері електронного обліку, безконтактної оплати, захисту персональних даних та кібербезпеки має стати не фрагментарним, а стратегічним.

Також вартісним для політики є досвід окремих громад і регіонів, які вже демонструють приклади вдалого впровадження цифрових інструментів у HoReCa-бізнес - наприклад, у Львові, Івано-Франківську, Ужгороді, де використовуються елементи смарт-менеджменту, цифрового маркетингу, платформи локальних замовлень із підтримкою CRM та POS-рішень [17]. Важливо, щоб такі практики не залишалися точковими, а були масштабовані через регіональні стратегії розвитку креативної економіки, туристичної інфраструктури та цифрового підприємництва.

Особливу увагу слід звернути на кадрову політику. Цифрова трансформація вимагає формування нового типу працівника - технологічно грамотного, здатного працювати з аналітикою, автоматизованими системами обліку та електронними платформами взаємодії з клієнтами. У цьому контексті економічна політика має бути тісно пов'язана з освітньою - передбачати розвиток програм підготовки у сфері цифрових сервісів, менеджменту гостинності, інформаційних технологій, зокрема у системі фахової передвищої та професійно-технічної освіти.

Важливим є також питання доступу до цифрової інфраструктури - широкосмугового інтернету, хмарних потужностей, серверних рішень. Саме тому державна політика має не лише фінансувати, а й координувати розвиток технічної бази у сфері HoReCa, залучаючи до цього приватний бізнес, міжнародних донорів та інституції післявоєнного відновлення України.

У ширшому сенсі, цифровізація готельно-ресторанного бізнесу може стати частиною національного брендингу - демонструючи відкритість до інновацій, прозорість сервісів, безпеку й сучасність, вона підсилює туристичну привабливість країни, формує репутаційну цінність для партнерів, інвесторів і гостей. Саме тому стратегічна економічна політика в цьому напрямі має поєднувати технологічне бачення, культурну чутливість, регіональний вимір і національну мету.

Висновки

Розгортання цифрових технологій у готельно-ресторанному бізнесі України, особливо в умовах повоєнної реконструкції та адаптації до глобальних викликів, окреслює не лише вектор модернізації галузі, а й імператив її стратегічного перетворення. Інформаційні системи, будучи не просто інструментами автоматизації, а складовими інституційної структури нового економічного порядку, формують підґрунтя для якісно іншої моделі функціонування підприємств у сфері послуг. У цьому сенсі цифрова трансформація виступає не як надбудова над традиційною бізнес-логікою, а як її реінтерпретація - з акцентом на прозорість, швидкість, персоналізацію, гнучкість і взаємодію в реальному часі.

Здійснений аналіз доводить, що успішне впровадження сучасних інформаційних систем в HoReCa-секторі України є можливим лише за умови комплексного підходу, що передбачає взаємодію між державою, бізнесом, освітніми інституціями та локальними спільнотами. У цьому контексті особливу вагу має адаптація найкращих європейських практик, трансформація нормативно-правової бази, розвиток цифрової інфраструктури та формування нової цифрової культури всередині самих підприємств.

Зазначені чинники формують основу для вироблення стратегічної політики, в якій цифровізація розглядається як довготривалий процес інституційного розвитку, а не тимчасова реакція на виклики. При цьому готельно-ресторанний бізнес виступає не лише об'єктом цифрових інновацій, а й суб'єктом соціально-економічної консолідації - особливо в регіонах, які потребують швидкої економічної активізації, зайнятості та відновлення соціальних зв'язків.

У підсумку, сучасні інформаційні системи в HoReCa-сфері є не лише технологічною передумовою її зростання, а й джерелом структурної стійкості, репутаційного капіталу та конкурентоспроможності. В умовах, коли Україна готується до масштабного

відновлення, зазначений напрям досліджень набуває особливої ваги - як з погляду академічного осмислення, так і в контексті формування практичних рішень, здатних трансформувати виклики в довготривалі можливості.

Список використаної літератури

1. Fostolovych, V., & Botsian, T. (2022). Місце цифрових трендів в сфері готельно-ресторанного бізнесу. *Economics. Management. Innovations*, (2 (31)). <http://eui.zu.edu.ua/article/download/268897/264331>
2. Гуштан, Т. В., Домище-Медяник, А. М., Каганець-Гаврилко, Л. П., & Талапа, С. Ю. (2025). Інноваційні технології в управлінні ресторанами: цифрові технології та автоматизація процесів. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*, (44), 194-201. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/1591/1368>
3. Коваленко, Н. (2024). Напрямки післявоєнної трансформації бізнес-процесів туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в Україні. <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/handle/123456789/9239>
4. Носирєв, О. О. (2022). Конкурентоспроможність та інноваційний розвиток підприємств готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. *Науковий вісник. Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету*, (11-12), 300-301. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/f374a771-87cd-45e9-9e72-813aeb64675e/content>
5. Стегней, М. І., Нодь, О. Л., Бергхауер, О. О., & Кампов, Н. С. (2024). Трансформація готельно-ресторанного обслуговування в умовах цифровізації. [http://dspace-msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11734/1/Transformation%20 of %20hotel %20 and %20restaurant.pdf](http://dspace-msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11734/1/Transformation%20of%20hotel%20and%20restaurant.pdf)
6. Вдовічена, О., & Паламарек, К. (2024). Роль світових інноваційних технологій у розвитку готельно-ресторанного бізнесу. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*, (2 (12)), 22-27. <http://www.journals.chdtu.ck.ua/index.php/itsf/article/download/114/100>
7. Казюка, Н. П., Гуменюк, В. В., Семирга, Л. І., & Белан, О. В. (2023). Міжнародні інформаційні технології та їх роль в підвищенні ефективності організації готельно-ресторанної справи. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/issue/download/327/118#page=29>
8. Середа, Н., & Піюренко, І. (2023). Інноваційна діяльність в готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка та суспільство*, (55). <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2890/2814>
9. Зубехіна, Т. В. (2025). Аналіз основних тенденцій розвитку організаційної культури індустрії гостинності в Європі. *ХАРКІВ-2024 KHARKIV-2024*, 294. <https://repository.kpi.kharkov.ua/bitstreams/b09d962a-0869-44f3-b261-57da1f46f14e/download#page=294>
10. Ільницька, У. В. (2024). Брендінгові стратегії у міжнародних комунікаціях сучасних держав. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/19973/1/23.pdf>
11. Круль, Г. Я., & Заячук, О. Г. (2022). Організація і технологія надання послуг гостинності. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054771.pdf>
12. Баженова, С., Пологовська, Ю., & Канцур, І. (2022). Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*, (38). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1280/1234>
13. Терещук, Н. В. Розвиток туристичного ринку України на прикладі Франції. <https://lib.udau.edu.ua/bitstreams/0a5bf4f6-e064-4631-a2ef-ec3a9a7355b7/download>

14. Корсак, Р. (2025). Розвиток готельно-ресторанної справи в Україні в умовах європейської інтеграції. *Development Service Industry Management*, (1), 227-233. <https://dsim.khmnu.edu.ua/index.php/dsim/article/download/317/324>
15. Науменко, Н., & Романюк, Т. (2023). Проекти в галузі туризму та готельно-ресторанної справи у воєнний період в Україні. *Економічний форум*, 1(4), 19-31. https://e-forum.com.ua/web/uploads/journals_pdf/Economic Forum Vol 13 No 4.pdf#page=19
16. Альбещенко, О., Рогова, Н., & Оніщенко, О. (2024). Досвід розвинених країн у впровадженні інноваційних підходів в готельно-ресторанний бізнес. *Економіка та суспільство*, (63). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4074/4003>
17. Горчак, Р. В. (2024, August). Історіографічний аналіз досліджень розвитку туризму в умовах впровадження інноваційних технологій в Україні. In *The 1 st International scientific and practical conference "Current trends in scientific research development" (August 22-24, 2024)* BoScience Publisher, Boston, USA. 2024. 348 p. (p. 307). <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/08/CURRENT-TRENDS-IN-SCIENTIFIC-RESEARCH-DEVELOPMENT-22-24.08.24.pdf#page=307>